

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Світова економіка вступила в постіндустріальну стадію розвитку, суттєвими ознаками якої є зростання ролі інновацій, нових знань та інформації. Розвиток електроніки, інформаційно-комунікаційних технологій докорінно змінює зміст праці, надаючи їй творчого і пізнавального характеру. Знання, різнобічні навички і вміння, компетентність працівників стають головним ресурсом розвитку економіки на інноваційній основі. Інноваційний тип розвитку економіки формує нові специфічні вимоги до якості людських ресурсів. Найголовнішими з них є: висока професійна компетентність і творчий потенціал особистості; здатність сприймати і впроваджувати інновації; адаптивність до швидкозмінних умов виробництва та соціального середовища; полівалентність знань і навичок; професійна мобільність. Отже, йдеться про інноваційний підхід до розвитку особистості студента, спрямований на формування у нього професіоналізму, професійної компетентності в інноваційній діяльності.

Ознаками професіоналізму в такій діяльності є ступінь засвоєння нагромаджених у певній галузі професійних знань; здатність використовувати ці знання для отримання нових результатів та ступінь новизни останніх.

У зв'язку з цим актуальною стає інтегральна концепція розвитку особистості студента. Під розвитком особистості студента ми розуміємо багатоаспектний неперервний процес, що характеризується:

- накопиченням загальних і професійних знань, умінь, трудових навичок, компетенцій;
- формуванням життєвих стратегій і трудових концепцій;
- формуванням, збереженням і оптимальним використанням фізіологічного потенціалу;
- динамічним гармонійним розвитком здібностей, творчого та інноваційного потенціалу.

Професіоналізм, здатність до творчості та інновацій, комунікативні якості, інтелектуальні здібності та психофізіологічні характеристики є найбільш важливими компонентами в структурі ком-

петентності майбутніх спеціалістів. Особливо слід наголосити на таких характеристиках, притаманних особистості інформаційного суспільства, як інноваційний потенціал, що забезпечує здійснення інноваційної діяльності, та інноваційна поведінка, що виявляється в мотивах, знаннях, уміннях, навичках сприймати нові знання, ідеї та в готовності і здатності реалізувати нововведення.

Швидкозмінні технології, необхідність інтелектуального забезпечення нової стратегії розвитку суспільства на основі знань та високоефективних інформаційно-комунікаційних і комп'ютерних технологій зумовлюють надзвичайно високі вимоги до системи вищої освіти стосовно підготовки висококласних професіоналів і фахівців з різних галузей діяльності. Рівень професійної компетентності їх повинен забезпечувати не тільки високоефективне творче виконання функціональних обов'язків інноваційного характеру, а й справляти ефективний інтегрований вплив на розвиток і використання людських та матеріально-речових ресурсів, подальший науково-технологічний і соціально-культурний прогрес суспільства.

Модель компетентності, яку необхідно сформувати у майбутніх професіоналів і фахівців уже в процесі навчання, слід розглядати як прогностичну, що має свої особливості. Так, формування її, на нашу думку, повинно базуватися на наступних методологічних підходах:

- компетентність є динамічною характеристикою людини, яка формується, нарощується відповідно до її здібностей та докладених зусиль і змінюється відповідно до мінливих умов середовища та вимог професійної діяльності;
- ключовими факторами, або складовими, компетентності є знання, уміння, навички стосовно вибраної спеціальності і, відповідно, сфери трудової діяльності;
- поведінкові аспекти компетентності пов'язуються з умілим практичним використанням набутих знань, навичок, умінь на основі сформованих відповідних мотивів, цінностей, норм поведінки (відповідальності, ініціативності, організованості);
- основним завданням є формування базової професійної компетентності, яку можна визначити як здатність виконувати відповідну роботу на достатньому, з погляду кількісних і якісних показників, рівні;
- робоча професійна компетентність буде нарощуватися в процесі праці і неперервного навчання, а її рівень буде підтверджуватися результатами та успішністю діяльності відповідно до вимог роботи і соціального середовища;

- стратегічний підхід до формування знань, навичок, рівня компетентності, які будуть необхідні в майбутньому і які можуть бути перенесені (поширені) на нові ситуації та види діяльності в межах професійної сфери, є основою формування компетенцій.

Отже, базова професійна компетентність є інтегральною характеристикою особистості, що поєднує здібності, знання, навички, цінності, настанови та мотиваційні стратегії, які спонукають, регулюють і забезпечують ефективне виконання обов'язків і функцій відповідно до вимог майбутньої діяльності.

Для формування базової професійної компетентності навчання повинно:

- бути проблемно орієнтованим, тобто спрямованим на вирішення певної задачі, проблеми;

- накопичувально-трансформаційним, коли набуті обсяги знань можуть бути адаптовані і використані в нових умовах трудової діяльності і нових ситуаціях;

- активно-пізнавальним, тобто спрямованим на максимальний розвиток мисленнєвих і творчих здібностей, формування умінь активно використовувати отримані знання;

- мотивованим щодо важливості і необхідності засвоєння знань, навичок, поведінкових стратегій завдяки правильно поставленим цілям та оцінкам досягнутих результатів;

- стосуватися всіх складових компетентності: знань, навичок, розуміння, переконання, цінностей, настанов, відносин;

- здійснюватися за допомогою використання інноваційних методів навчання з метою підтримання пізнавальних інтересів та розвитку творчих здібностей, а також формування постійної потреби і схильності до самостійної роботи, пошуку нових знань як умови професійного самовдосконалення і нарощування інтелектуального капіталу.

Під інноваційним навчанням ми розуміємо таку систему організації творчої діяльності студентів, яка сприяє осмисленому засвоєнню теоретичних знань, їх систематизації і формулюванню узагальнень, висновків та розробки нових підходів щодо практичних методів і форм втілення в конкретні пропозиції, рішення, проекти. Інноваційне навчання повинно спиратися на гнучкі системи і нові форми навчання з орієнтацією на кінцеві результати; на персоналізовані, проблемно орієнтовані програми розвитку; на інтерактивні методи та використання інформаційних технологій.

Ключовими психологічними факторами інноваційного навчання можна вважати мотивацію студентів і викладачів у вигляді

ді кінцевого результату; особистий інтерес студентів до навчання; навчання практикою та зворотній зв'язок щодо прогресу у навчанні. Організації інноваційного навчання повинні сприяти навчальні плани і програми, які враховували б динамічні зміни в науці, техніці, технології, організації праці та управлінні.

*Ю. Є. Кулик, асист.,
кафедра міжнародного менеджменту*

ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ДО УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МІЖНАРОДНОМУ БІЗНЕСІ

У наш час у зв'язку з глобальною кризою методології управління суспільством та необхідністю цільового спрямування подальшого державотворчого соціально-економічного розвитку України постало питання про рушійні сили та причини суспільних змін, про взаємозв'язок різних галузей наукової думки, їх вплив на розвиток суспільних систем та необхідність використання ресурсів освітньої галузі для формування соціуму.

У зв'язку з цим підготовка творчих особистостей, через магістратуру, орієнтованих на інноваційну управлінську діяльність у міжнародному бізнесі потребує вирішення трьох комплексних і взаємопов'язаних завдань.

По-перше, це визначення кафедрою необхідних знань і навичок, якими має володіти фахівець з міжнародного менеджменту з огляду на об'єктивну дійсність міжнародного багатокультурного бізнесу. По-друге, викладачі повинні володіти фундаментальними знаннями різних наукових парадигм, оскільки складність педагогічного процесу така, що вирішення його проблем, організація й управління ним можливі на основі різноманітних підходів, у тому числі й суперечливих, що пояснюється суперечливістю й парадоксальністю педагогічного процесу. При цьому знання різноманітних наукових парадигм викладачем, необхідно розглядати як методологічні знання, за допомогою яких можна коректно класифікувати різноманітні підходи, методи, теорії у педагогіці, психології особистості, міжнародному менеджменті. По-третє, це необхідність організації навчального проце-